

การฝึกปฏิบัติการด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 3 : วันที่ 22 - 26 เมษายน 2562

ณ วัดห้วยเป้า บ้านห้วยเป้า ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

การฝึกปฏิบัติการด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 3 ระยะเวลา 5 วัน ระหว่างวันที่ 22 - 26 เมษายน 2562 มีผู้เข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ รวม 92 คน จาก **องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว เทศบาลตำบลทุ่งข้าวพวง และเทศบาลตำบลปิงโค้ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่** โดยมีผลการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ดังนี้

นายชัชวาลย์ พุทธโท นายอำเภอเชียงดาว

โดยได้กล่าวต้อนรับที่มหาวิทยาลัย จากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ โดยได้กล่าวความสำคัญของการการพัฒนาทางเลือก การพัฒนาแหล่งน้ำ เป็นหลัก ซึ่งน้ำเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในพื้นที่ของอำเภอเชียงดาวเป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำหลายสายที่จะสามารถใช้ทั้งทางการเกษตรได้ การพัฒนาทางเลือกยังสามารถพัฒนาต่อเนื่องอีกหลายมิติในพื้นที่ของชุมชนพร้อมทั้งปัญหาด้านยาเสพติด เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดชายแดน มีความเสี่ยงต่อการระบาดของยาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้เราสามารถแก้ไขได้ ถ้าชาวบ้านร่วมมือกันป้องกันชุมชนของเราให้หน้าอยู่

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสร้างความเข้าใจ ถึงหลักการและแนวทางการดำเนินงาน การทำงานร่วมกัน ต้องมี 2 อย่างตามที่ ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล เน้นย้ำ คือ “ขยัน และ ซื่อสัตย์” เมื่อมี 2 อย่างนี้ หากท่านต้องการเรื่องน้ำการทำงาน ไม่ใช่เรื่องยาก เพราะยังมีพื้นที่ที่ยากกว่า ทางมูลนิธิก็ได้ดำเนินการมาแล้ว โดยยกตัวอย่างการดำเนินงานของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ แม้จะมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และศาสนา ก็สามารถดำเนินการเรื่องน้ำ (ฝาย) สำเร็จมาแล้วทั้งหมด 1,400 โครงการฯ โดยยึดหลักการ “ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง” ทางมูลนิธิปิดทองฯ สนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ ชาวบ้าน สละแรงงาน และยกตัวอย่างการดำเนินงานของตำบลท่าตอน สิ่งที 3 มูลนิธิฯ ทำคือการปลูกให้ต้นหรือการกระตุกต่อมคิด โดยกระแสนของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งเป็นเรื่องความต้องการน้ำ ได้ดำเนินการทั้งหมด 37 โครงการ โดยใช้หลักการเดียวกัน

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและอธิบดีกรมการศาสนา สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวแนวทางการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ พร้อมทั้งกล่าวแนวทางแก้ไขปัญหาคัดสร้างฝายต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่อุทยาน ป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น

นายณรงค์ อภิชัย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนา มุลินีแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้สร้างความเข้าใจ และหลักการแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ และย้ำว่ากิจกรรมในครั้งนี้ไม่ใช่การอบรม แต่เป็นการทำงานจริง โดยที่ทั้งสามมุลินีฯ จะเป็นที่ปรึกษาให้ และพาทำ พร้อมกับการลงพื้นที่เพื่อให้รู้ เข้าใจปัญหา และศักยภาพของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา อปท.ทำงานเพื่อชาวบ้าน เขาต้องพร้อม อยากทำ และลงมือเอง โดยใช้กระบวนการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเป็นกระบวนการหมุนวน ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้เป็นขั้นบันได

หลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยในหลวงรัชกาลที่ 9 (ชมวีดิทัศน์) “เศรษฐกิจพอเพียง คือ การพอมีพอกิน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น จากเหตุการณ์พองสบู่แตกปี 2540 ทำให้เห็นว่าคนไทยไม่พอเพียง ดังนั้นต้องเตรียมความพร้อม โดยสร้างนโยบายให้ทุกคนไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดยืนบนขาตัวเองให้ได้ พอเพียง มีความหมายกว้างขวาง คือ พอใจในความต้องการ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ พุดจา ปฏิบัติให้พอเพียง”

กล่าวโดยสรุปปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เช่น ไฟป่า คือการ “ขาดภูมิคุ้มกัน” ฉะนั้นต้องสร้างภูมิคุ้มกัน (ลดหนี้ เพิ่มรายได้ ออม) โดยการจัดการทุน (น้ำ ดิน ป่า และสิ่งแวดล้อม) อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการสร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วมของชุมชนการปรับตามภูมิสังคม ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดี ชาวบ้านเป็นเจ้าของ และการบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน

การพัฒนาทุกอย่าง เริ่มจาก “น้ำ” เริ่มจาก “คน” เพราะปัญหาสำคัญของคนไทย ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องน้ำ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับชีวิตคนส่วนมาก เมื่อไม่มีน้ำ ก็ไม่สามารถที่จะทำกินได้ การจะได้มาซึ่งน้ำต้องมีป่า ฉะนั้นปลูกป่าจึงต้องเริ่มจากการปลูกคน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องลงพื้นที่ไปหาปัญหาที่แท้จริง ร่วมกัน บนพื้นฐานของ “ข้อมูลจริง” ไม่ใช่ “ข้อเท็จจริง” ต้อง “รู้สาเหตุ รู้ตัวเอง รู้คิด” โดยใช้วิธีการ

ก : เก็บกิน เก็บ เกี้ยว (การสรรหาสิ่งที่มี และเคยมี)

ข : ขุด (ทำให้เกิด)

ค : คิด คั้น คว่ำ (เมื่อไม่รู้ต้องศึกษาเพิ่ม)

ง : งาน เงิน (สืบเนื่องจาก ก ข ค และการลดรายจ่าย)

จ : จริงจัง จัดการ จัดบันทึก (รายรับ-จ่าย) เจ้า (อย่ารอเจ้า) ใจ (ใส่ใจ)

ระบบน้ำในชุมชน การทำระบบน้ำใช้ชุมชนโดยให้ชาวบ้านคิดเป็นของส่วนร่วม ไม่ใช่เป็นของส่วนตัว รวมทั้งต้องมีกฎระเบียบการใช้น้ำ การติดตั้งท่อ เพื่อการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่าของน้ำ การลดแรงงานของชาวบ้านโดยการเปิดคลิวิตโอเปรียบเทียบการให้เห็นภาพรวมคือการพัฒนาแหล่งน้ำในประเทศพม่า เป็นการกระตุ้นต่อมคิดของชาวบ้าน

“การพัฒนาเชิงพื้นที่” สิ่งสำคัญต้องไม่ใช่แค่การทำให้เสร็จ แต่ต้องทำให้สำเร็จ และทำตามความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน และต้องมีองค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติปศุสัตว์ และงานมือ ซึ่งการลงพื้นที่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจริง จะดู 4 เรื่องเป็นหลัก ได้แก่

- 1) อาชีพ (เกษตร,ปศุสัตว์,งานมือ)
- 2) ทุน (ดิน,น้ำ,ป่า,เกษตร)
- 3) กระแส (สังคม,เราสร้าง)
- 4) รากเหง้า (วัฒนธรรม)

ประเมินศักยภาพของ อบท. และระดมความคิดวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ผู้เข้ารับการอบรม แบ่งเป็น 3 กลุ่มตาม อบท. มีการระดมสมองช่วยกันประเมินศักยภาพทั้ง 13 มิติ และให้คะแนนว่าแต่ละ อบท. มีระดับการพัฒนาในระดับใด ตั้งแต่ระดับ 1-5 เพื่อดูว่าปัญหาใดต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน (quick win) โดยทำผังใยแมงมุม

ศักยภาพ 12 มิติ

1. ดิน	2. น้ำ	3. เกษตร	4. ป่า
5. ปศุสัตว์	6. งานมือ	7. ความเข้มแข็งของชุมชน	
8. การศึกษา	9. สุขภาพ	10. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	
11. โครงสร้างประชากร	12. ปลอดภัย/มั่นคง		
13.ผู้นำ			

บ้านออน ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

สภาพปัญหา

บ้านออน ต.ปิงโค้ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

น้ำอุปโภค

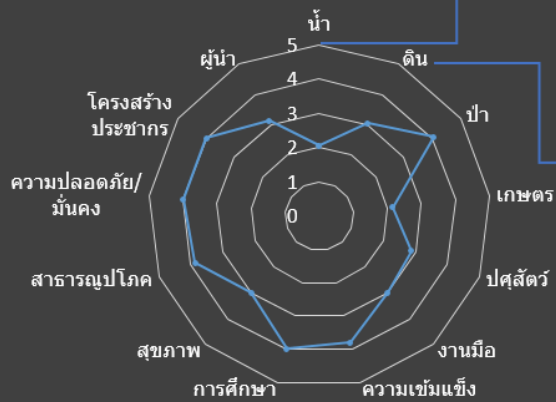
1. น้ำอุปโภคไม่เพียงพอ ระบบส่งน้ำมีปัญหา
2. การจัดการบริหารน้ำ
3. คุณภาพของน้ำ
4. กฎระเบียบของการใช้น้ำ

การจัดการที่ดิน

1. พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครอง

การเกษตร

1. ส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว/พืชระยะยาว
2. ใช้สารเคมี

บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

สภาพปัญหา

บ้านหัวทุ่ง หมู่ 14 อบต. เชียงดาว

ด้านผู้นำ

- ขาดความร่วมมือของผู้นำระหว่งชุมชน

ด้านสุขภาพ

- มีผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ารายย่อย
- สารพิษตกค้างในร่างกาย

ด้านน้ำอุปโภคและน้ำการเกษตร

- ไม่มีระบบน้ำเพื่ออุปโภค (มีประปาสูงแต่ใช้ไม่ได้เนื่องจากยังไม่ติดตั้งระบบส่งน้ำ)
- น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร (ธ.ค. - พ.ค.)
- ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ในช่วงหน้าแล้ง
- ผู้ที่ได้รับประโยชน์ที่ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่ ขาดการจัดการ บำรุงรักษาลำเหมือง

ด้านดิน

- ดินเสื่อมสภาพ

ด้านป่า

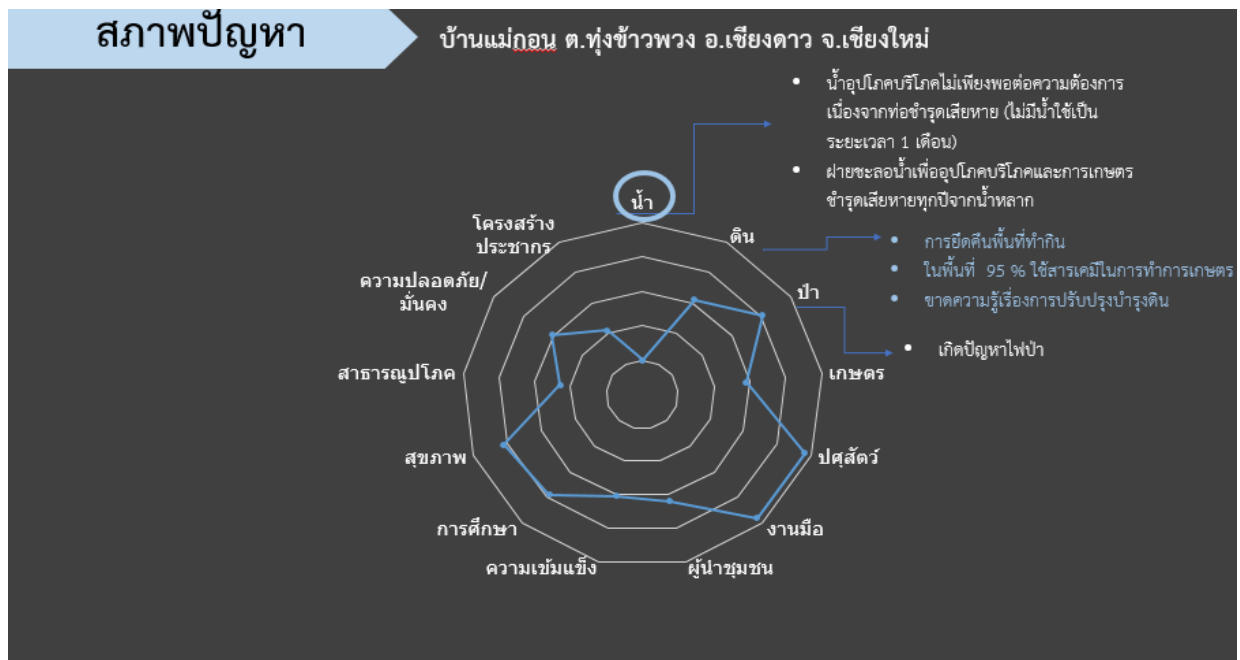
- ไฟป่า

ด้านการเกษตร

- ผลผลิตน้อยเนื่องจากขาดน้ำ
- การตกเขี้ยวทางการเกษตร (เกษตรพันธะสัญญา)
- ต้นทุนการผลิตสูง

บ้านแม่กอน ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ลงพื้นที่จริงสำรวจแหล่งน้ำ

ลงพื้นที่สำรวจจริงสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่พร้อมกับการสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตาม อปท.ดังต่อไปนี้

บ้านออน ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากการลงพื้นที่จริง สำรวจสภาพปัญหาในพื้นที่บ้านออน โดยได้ลำดับปัญหาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

1.ปัญหามิติน้ำ

- 1.น้ำอุปโภคไม่เพียงพอ ระบบส่งน้ำมีปัญหา เนื่องจากแม่น้ำหลักที่ใช้แห้งจึงทำให้ประสิทธิภาพการใช้น้ำลดลง
- 2.การจัดการบริหารน้ำ โดยได้มีการจัดการเป็นสัดส่วน
- 3.คุณภาพของน้ำ ซึ่งในพื้นที่ของการเกษตรใกล้แม่น้ำ โดยมีการใช้สารเคมีกำจัดแมลงเป็นอย่างมาก
- 4.กฎระเบียบของการใช้น้ำ ในชุมชนได้มีการตั้งกฎระเบียบของการใช้น้ำแต่ไม่ได้ใช้อย่างเต็มที่

2.ปัญหามิติดิน

- 1.พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครอง โดยเป็นพื้นที่ของอุทยานศรีล้านนา

3.ปัญหามิติเกษตร

- 1.ส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว/พืชระยะยาว ซึ่งเป็นพืชที่ไม่ต้องดูแลมากและสามารถได้ผลผลิตได้ตามช่วงฤดู
- 2.ใช้สารเคมี โดยพืชหลังนาที่ปลูกคือผักกาดขาวเป็นหลัก โดยชาวบ้านใช้สารเคมีฉีดพ่นทุกๆ 3 วัน

บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากการลงพื้นที่จริง สํารวจสภาพปัญหาในพื้นที่บ้านหัวทุ่ง โดยได้ลำดับปัญหาออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ มิติน้ำ มิติป่า มิติดิน มิติเกษตร มิติผู้นำ มิติสุขภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. มิติน้ำ

ด้านน้ำอุปโภคและน้ำการเกษตร

- ไม่มีระบบน้ำเพื่ออุปโภค (มีประปาหอสูงแต่ใช้ไม่ได้เนื่องจากยังไม่ติดตั้งระบบส่งน้ำ)
- น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร (ธ.ค. - พ.ค.)
- ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ในช่วงหน้าแล้ง
- ผู้ที่ได้รับประโยชน์ที่ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่ ขาดการจัดการบำรุงรักษาลำเหมือง

2. มิติดิน

- ดินเสื่อมสภาพเนื่องจากใช้สารเคมีทางการเกษตร

3. ด้านป่า

- ไฟป่าเกิดจากเผ่าในพื้นที่อื่นลุกลามมายังพื้นที่ป่าบริเวณหมู่บ้าน

4. มิติเกษตร

- ผลผลิตน้อยเนื่องจากขาดน้ำ
- การตกเขียวทางการเกษตร (เกษตรพันธสัญญา)
- ต้นทุนการผลิตสูง

5. ด้านสุขภาพ

- มีผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ารายย่อย
- สารพิษตกค้างในร่างกาย

6. ด้านผู้นำ

- ขาดความร่วมมือของผู้นำระหว่างชุมชน

บ้านแม่กอน ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากการลงพื้นที่จริง สํารวจสภาพปัญหาในพื้นที่บ้านแม่กอน โดยได้ลำดับปัญหาออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ มิติน้ำ มิติป่า มิติดิน มิติเกษตร มิติผู้นำ มิติสุขภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. มิติน้ำ

- น้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากท่อชำรุดเสียหาย (ไม่มีน้ำใช้เป็นระยะเวลา 1 เดือน)
- ฝายชะลอน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร ชำรุดเสียหายทุกปีจากน้ำหลาก

1. มิติดิน

- การยึดคืนพื้นที่ทำกิน
- ในพื้นที่ 95 % ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร
- ขาดความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

แบ่งกลุ่มสรุปข้อมูลจากการสำรวจ
บ้านออน ตำบลปึงไค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บ้านแม่กอน ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นำเสนอข้อมูลและข้อเสนอในการทำแผน

อปท. นำเสนอข้อมูลของชุมชน ได้แก่ ประเด็นปัญหาของแต่ละพื้นที่ และแนวทางการแก้ไขปัญหา โครงการเร่งด่วนในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

บ้านออน ตำบลปึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

น้ำอุปโภค (Quick Win)

- สร้างฝายแม่น้ำป้อย แบบกล่องเกเบี้ยน
- นำน้ำจากแม่น้ำป้อยต่อเข้าสู่พื้นที่ชุมชน โดยการต่อท่อ PVC ระยะทาง 6 กิโลเมตร
- สร้างความเข้าใจกับหมู่บ้านที่ได้รับผลประโยชน์ ซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์จากน้ำป้อย 2 หมู่บ้าน หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 10
- แนวทางการขออนุญาตการสร้างฝายพื้นที่อุทยาน โดยแหล่งน้ำอยู่ในพื้นที่อุทยานศรีล้านนา
- การบริหารจัดการน้ำ
- กฎระเบียบของการใช้น้ำ
- คุณภาพของน้ำ

คุณภาพเกษตร

- ให้ความรู้สารชีวภัณฑ์

บ้านแม่กอน ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว

จังหวัดเชียงใหม่

น้ำอุปโภค (Quick Win)

- สร้างฝายหินก่อ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร สำหรับบ้านแม่กอนและห้อมบ้านใหม่พัฒนา ขนาด 8 เมตร สูง 1 เมตร
- การบริหารจัดการน้ำ โดยการติดตั้งมาตรวัดทำกฎระเบียบการใช้น้ำ

คุณภาพที่ดิน

- 1.ประสานงานหน่วยงานสำนักงานพัฒนาที่ดิน เข้ามาให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

คุณภาพป่า

- 1.การบังคับใช้กฎระเบียบชุมชนเดิม ในการรักษาและป้องกันไฟไหม้ อย่างเคร่งครัด

บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ น้ำอุปโภคและบริโภค

- ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ บประปาหอสอง มาดำเนินการแก้ไขให้สามารถใช้งานได้ (กรมทรัพยากรน้ำ ลำปางที่ 1)
- ปรับปรุงจุดพักน้ำ
- หาแหล่งน้ำเสริม

น้ำเกษตร

- สร้างฝาย(ไปจุดใหม่)
- ปรับปรุงฝายห้วยแม่ลู และขุดลอกหน้าฝาย พร้อมทั้งทำฝายอนุรักษ์ตลอดลำห้วยแม่ลู

คุณภาพดิน

- สร้างกฎระเบียบชุมชน
- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ย

คุณภาพป่า

- สร้างกฎระเบียบชุมชน
- มีระบบจัดการวัชพืชที่เหมาะสมกับป่า

คุณภาพเกษตร

- หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาให้ความรู้
- ส่งเสริมการปลูกพืชชนิดอื่น

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล ได้พูดคุยกับกลุ่มผู้เข้าฝึกปฏิบัติ โดยเริ่มจากถามว่าต้นทุนน้ำในพื้นที่มีเท่าไร ซึ่งยังไม่มีข้อมูลทั้งหมด จึงเน้นว่าต้องมีข้อมูลต้นทุนน้ำในพื้นที่ทั้งหมด รวมถึงการบริหารจัดการน้ำว่าจะแบ่งให้คนในพื้นที่กลุ่มน้ำทั้งหมดใช้น้ำอย่างเท่าเทียมกันอย่างไร แบ่งน้ำอย่างไรให้เป็นธรรม (รวมถึงสัตว์ และต้นไม้ในพื้นที่ด้วย) จากนั้นเล่าถึงโครงการส่งเสริมทุเรียนคุณภาพที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าจะเพิ่มรายได้ เพิ่มคุณภาพของทุเรียน โดยทำตามวิธีของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มขึ้น 3-4 เท่า แต่ในพื้นที่นี้อาจจะไม่ใช้ทุเรียนก็ได้ ให้ปรับตามสภาพพื้นที่ แถ่นนี้มีมะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย สารสำคัญคือการนำศาสตร์พระราชามาของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสานแบบปราณีต ยังกล่าวอีกว่าในกลุ่มที่มาอบรมวันนี้กว่า 60 คน หวังว่าจะมีคนร่วมพร้อมทำจริงซัก 10% ก็ดีแล้วที่เหลืือคิดว่าจะรอดกลุ่มแรกที่ทำก่อน ขอคนที่ตั้งใจจะทำจริงเท่านั้น ใครไม่สนใจก็ไม่ได้บังคับ ใครคิดว่าดีอยู่แล้วก็แล้วแต่และเรื่องงบประมาณไม่ใช่เรื่องใหญ่ หากรู้ว่าชาวบ้านได้ประโยชน์จริง ใส่เงินไปแล้วคุ้มค่า จะหางบมาให้ไม่ว่าจะเท่าไร แต่ต้องตอบให้ได้ว่าชาวบ้านจะได้อะไร เท่าไร มีการบริหาร

เดิมความรู้เชิงประเด็น

1.สารชีวภัณฑ์ เพื่อการทดแทนการใช้สารเคมี โดยเป็นการสอนวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ พร้อมทั้งวิธีการทำสารชีวภัณฑ์ด้วยตนเอง โดยสามารถใช้ได้กับพืชทุกชนิด โดยอาจารย์บุญเลิศ ณ เชียงใหม่

2.การใช้ Application Handy GPS lite และApplication ling เพื่อวัดพื้นที่ การจับจุดพิกัด เบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และเจ้าหน้าที่มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

3.การใช้เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อการทดแทนพลังงานไฟฟ้า โดยมีอุปกรณ์ประกอบเครื่องสูบน้ำ เพื่อดึงน้ำจากที่ต่ำขึ้นที่สูง โดยวิทยากรจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

4.การทำเครื่องกรองน้ำขนาดเล็กใช้ในครัวเรือน เพื่อลดต้นทุนซื้อเครื่องกรองน้ำ ได้น้ำสะอาดเพื่อสุขภาพ โดยวิทยากรจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯและมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

5.การประกอบกล่องเกเบียน เป็นการสาธิตวิธีการประกอบกล่องเกเบียนเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เจ้าหน้าที่มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

6.กฎระเบียบชุมชน โดยการนำเสนอรูปแบบกฎระเบียบชุมชน การอยู่ร่วม โดยหน่วยงานราชการเข้าร่วมบูรณาการและกฎระเบียบการใช้น้ำ

นำเสนอแผนการพัฒนาเร่งด่วนของ อปท.

นายจรรยา แก้วตา ผู้ใหญ่บ้านออน หมู่ที่ 1 กลัว เขตการปกครองของเทศบาลตำบลปึงโค้ง 13 หมู่บ้านจำนวน ประชากร 7,096 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,595 หลังคาเรือน ได้คัดเลือกพื้นที่บ้านออน เป็นพื้นที่ตัวอย่างที่จะสามารถขยายไปยังพื้นที่หมู่บ้านอื่นๆ ข้อมูลพื้นฐานบ้านออน หมู่ 1 บ้านเรือนจำนวน 153 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 476 คน ปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการแก้ไขคือ น้ำอุปโภค โดยปัจจุบันน้ำที่ใช้อุปโภคคือแม่น้ำปาม สถานะการน้ำปามแห่งนี้ขอทำให้การผลิตประปาใช้ในชุมชนได้แค่ 23 หลังคาเรือน จาก 133 หลังคาเรือน โดยการแก้ไขปัญหาคือการนำน้ำป้อมมาใช้ในพื้นที่ โดยสร้างฝาย 1 ตัว เป็นกล่องเกเบียนต้นน้ำป้อมต่อระบบส่งน้ำจากต้นน้ำป้อมถึงถังพักน้ำ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร โดยต้องผ่านความเห็นชอบที่ได้รับน้ำ 2 หมู่บ้านและรื้อถอนระบบส่งน้ำภายในชุมชนเดิม โดยการสร้างระบบส่งน้ำใหม่ สาเหตุระบบการส่งน้ำเดิมมีท่อการส่งน้ำ ขนาดไม่เท่ากัน (งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลปึงโค้ง งบประมาณ 370,000 บาท งบปี 2562

นางศิริวรรณ ฐิติ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 14 บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาด้านน้ำอุปโภคและน้ำการเกษตร ไม่มีระบบน้ำเพื่ออุปโภค (มีประปาหอสูงแต่ใช้ไม่ได้ เนื่องจากยังไม่ติดตั้งระบบส่งน้ำ) น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร (ในช่วง ธ.ค. - พ.ค.) เพราะไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ในช่วงหน้าแล้ง และผู้ที่ได้รับประโยชน์ที่ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่(ผู้เช่า) ขาดการจัดการ บำรุงรักษาลำเหมือง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาระดับเร่งด่วนจึงเสนอโครงการพัฒนาแหล่งน้ำแม่ลู่ โดยการก่อสร้างฝายชะลอน้ำกึ่งถาวร บ้านหัวทุ่ง หมู่ 14 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 จุด ได้แก่ จุดที่ 1 พิกัด E 494280 N2148112 จุดที่ 2 พิกัด E494420 N2147881 และจุดที่ 3 พิกัด E494544 N2147736

นายอินทร บุญยศ ผู้ใหญ่บ้านกอง หมู่ที่ 2 ได้กล่าว ข้อมูลพื้นที่ฐานของตำบลทุ่งข้าวพวง โดยรับผิดชอบการ ปกครอง 7 หมู่บ้านหลัก ซึ่งได้มีการคัดเลือกบ้านแม่กอง หมู่ 2 เป็นหมู่บ้านนำร่องของการขยายผลโครงการฯ ร้อยใจรัก หมู่บ้านแม่กอง มีทั้งหมด 479 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 1,365 คน ประชากรชาย 713 คน ประชากรหญิง 652 คน โดยทำอาชีพเกษตรกร ประมาณ 130 ครัวเรือน ค้าขาย ประมาณ 7 ครัวเรือน รับจ้างและการเกษตร ประมาณ 332 ครัวเรือน รับราชการประมาณ 10 ครัวเรือน สภาพปัญหา น้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากท่อ ขาดเสียหาย (ไม่มีน้ำใช้เป็นระยะเวลา 1 เดือน) ฝ่ายชลอ น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร ขาดเสียหายทุกปีจาก น้ำหลาก แนวทางแก้ไขปัญหา สร้างฝายหินก่อ เพื่อการ อุปโภคบริโภคและการเกษตร สำหรับบ้านแม่กองและห้วยม บ้านใหม่พัฒนา ขนาด 8 เมตร สูง 1 เมตร การบริหารจัดการ น้ำ โดยการติดตั้งเครื่องจักรทำกฏระเบียบการใช้น้ำ

สรุปและปิดการอบรม

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุปการอบรม ใน วันที่ ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายนถึง 26 เมษายน 2562 และได้ทำ ความเข้าใจถึงบทบาทการดำเนินงานในระยะต่อไปว่ามูลนิธิแม่ฟ้า หลวงฯ นั้นจะสร้างคนให้ราชการ ราชการนำไปขยายผลต่อ โดยที่ มีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และมูลนิธิรากแก้ว เป็นที่ปรึกษา และมี ทีมติดตามโครงการฯ เร่งด่วน เพื่อในการเสนอขอสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์จากมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปศุสัตว์สถาบันส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวสรุปประเด็นการ สัมมนาโดยเห็นการสำคัญคือ การที่ชาวบ้านต้องรู้ข้อมูล ชาวบ้าน ต้องขยันและซื่อสัตย์ในพื้นที่มีการทำเกษตรแบบปราณีตัวอย่างไร กระบวนการมีส่วนร่วมชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมทุกกระบวนการเพื่อ สร้างความเป็นเจ้าของร่วมทั้งการบริหารจัดการ การทำงานเป็น ทีมโดยไม่ทำผิดกฎหมาย แต่ไม่ให้อำนาจมาเป็นอุปสรรคในการ ทำงาน

นายชัชวาลย์ พุทธิโท นายอำเภอเชียงดาว

ได้กล่าวปิดการอบรมการฝึกปฏิบัติด้านการประยุกต์ใช้การพัฒนา เชิงพื้นที่ตามแนวทางศาสตร์พระราชา (หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 2/3) โดยให้แนวทางการดำเนินโครงการ ซึ่งต้องทำให้ชาวบ้านอยู่เย็น เป็นสุข การแก้ไขความเดือดร้อนของชาวบ้าน พร้อมทั้งจะติดตาม ของแต่ละพื้นที่ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์

**กำหนดการ การฝึกปฏิบัติด้านการประยุกต์ใช้การพัฒนาเชิงพื้นที่ตามแนวศาสตร์พระราช
(หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 2/3) ณ วัดห้วยเป้า บ้านห้วยเป้า ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอยางตลาด
จังหวัดเชียงใหม่ระหว่างวันที่ 22 เมษายน - 26 เมษายน 2562**

ระยะเวลาหลักสูตร : 5 วัน 4 คืน

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้เข้าใจหลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราชและตามตำราแม่ฟ้าหลวง
2. เพื่อให้สามารถทำแผนการดำเนินการโครงการและนำองค์ความรู้กลับไปปฏิบัติจริงได้

ผู้เข้าอบรม : องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว, เทศบาลตำบลทุ่งข้าวพวง และ เทศบาลตำบลปิงโค้ง

องค์ประกอบผู้เข้าอบรม : ตัวแทนจากอำเภอ, ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,
ตัวแทนท้องที่ (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน), ชาวบ้าน (ตัวแทนจากหมู่บ้าน) รวม 92 คน

เวลา	กิจกรรม
วันอังคาร ที่ 22 เมษายน 2562	
07:30 – 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ วัดห้วยเป้า
08:30 – 09:00 น.	ลงทะเบียน
09:00 – 09:10 น.	เปิดการฝึกปฏิบัติจริง
09:10 – 09:20 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการ
09:20 – 10:30 น.	บรรยายเรื่อง หลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราช กระบวนการทำงานกับชุมชน และฐานการพัฒนา 4 ฐาน
10:30 – 10:45 น.	แนะนำที่ปรึกษา และบรรยายเพิ่มเติมเรื่องการทำงานของราชการ
10:45 – 11:00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
11:00 – 12:00 น.	ตัวอย่างการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแลกเปลี่ยนพูดคุยกับผู้เข้าร่วม
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 14:00 น.	สรุปข้อมูลการประเมินศักยภาพของแต่ละ อปท.
14:00 – 15:40 น.	ประเมินศักยภาพของชุมชน
15:40 – 16:00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
16:00 – 17:00 น.	สรุปข้อมูลการประเมินศักยภาพของแต่ละ อปท.
17:00 – 17:30 น.	รับประทานอาหารเย็น
17:30 น.	เดินทางกลับ
วันพุธ ที่ 23 เมษายน 2562	
07:30 – 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ วัดห้วยเป้า
08:30 – 17:00 น.	ลงสำรวจพื้นที่ร่วมกับทีมทำงาน และสรุปแผนพัฒนาพื้นที่เบื้องต้น
วันพฤหัสบดี ที่ 24 เมษายน 2562	
07:30 – 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ วัดห้วยเป้า
08:30 – 09:00 น.	สรุปการเรียนรู้ : สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และยกตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่
09:00 – 12:00 น.	วิเคราะห์ และเสนอแนวทางการแก้ปัญหา
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 13:40 น.	เสนอปัญหาของแต่ละชุมชนและแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย

13.40 – 14.20 น.	คลิปวิดีโอ พ้องคำเตือนปราชญ์ชาวบ้าน การตกผลึกแนวคิด ประสบการณ์การปลูกพืชตามกระแส
14:20 – 15:20 น.	การสร้างความเข้าใจพื้นที่ป่าสงวน ป่าอุทยาน และการสร้างคนเพื่อการติดตามงานในพื้นที่
15:20 – 15:40 น.	รับประทานอาหารว่าง
15:40 – 16:00 น.	คลิปวิดีโอการทำฝายในพื้นที่ประเทศพม่า
16:00 – 16:30 น.	โครงการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องยาเสพติด ให้กับเยาวชนในพื้นที่ตามขอบชายแดนภาคเหนือ
16:30 – 17:00 น.	รับประทานอาหารเย็น
17:00 น.	เดินทางกลับ
วันศุกร์ ที่ 25 เมษายน 2562	
07:30 – 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ วัดห้วยเป้า
08:30 – 10.30 น.	ความรู้เชิงเดียว (สารชีวภัณฑ์)
10:30 – 10:50 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10:50 – 12:00 น.	ความรู้เชิงเดียว (สารชีวภัณฑ์) ต่อ
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 13:45 น.	รูปแบบการทำฝาย
13:45 – 14:20 น.	พลังงานทดแทน
14:20 – 14:50 น.	รับประทานอาหารว่าง
14:50 – 15:30 น.	เครื่องกรองน้ำแบบลดต้นทุน
15:30 – 16:00 น.	การประกอบโรงเกเบียน
16:00 – 17:00 น.	กฎระเบียบชุมชน
17:00 – 17:30 น.	รับประทานอาหารเย็น
17:30 น.	เดินทางกลับ
วันเสาร์ ที่ 26 เมษายน 2562	
07:30 – 09:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ วัดห้วยเป้า
09:00 – 10:30 น.	นำเสนอผลการวางแผน และลงพื้นที่ (ทีมละ 30 นาที)
10:30 – 11:15 น.	สรุป และให้คำแนะนำขั้นตอนการดำเนินการ
11:20 – 11:30 น.	ปิดการอบรม
11:30 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 น.	เดินทางกลับ